

Vastuullisen Globaali -toiminnan suunnittelun työkalu

By: Responsible Global Agents koontihanke

2019

vamia

 sami
Ammattiopisto SAMIedu

 KAINUUN
AMMATTIOPISTO

AMMATTIOPISTO
LUOVI

Vastuullinen Globaalitoiminta

Mitä teidän verkostossanne voitaisiin tehdä vastuullisuuden eteen?

Tässä dokumentissa on koottu asioita vastuullisuuden osa-alueisiin. Tutustu osa-alueisiin ja esimerkkeihin ja pohdi oman verkoston toiminnan vastuullisuutta. Kaikki osa-alueet eivät aktivoidu kaikilla kohdealueilla, joten voit käyttää työkalua myös luovasti työskentelyn pohjana.

Näin pääsette alkuun:

1. "Tilannekatsaus tästä hetkestä" Mitkä ovat juuri meidän verkostomme toiminnassa olennaisimpia vaikutuksia eri ihmisryhmiin, ympäristöön ja talouteen?

- määritellään tärkeimmät sidosryhmät, niiden odotukset ja odotuksien täyttäminen
- arvioidaan, miten vastuullinen toiminta toteutuu keskeisillä osa-alueilla
- tunnistetaan miltä osin asiat ovat hallinnassa ja missä on kehittämistarpeita

2. "Päätetään, mitä tehdään"

Asetetaan tavoitteet. Lähtökohtana toimivat verkoston arvot ja eettiset periaatteet.

- Kaikilla osa-alueilla ei tarvitse olla yhtä kunnianhimoinen. Rima tulee asettaa sen mukaan, mikä on olennaista verkoston toiminnan ja sidosryhmien kannalta.
- Lainsäädännön vaatimukset asettavat minimitason
- Pitkän tähtäimen tavoitteisiin kannattaa edetä välitavoitteiden kautta

3. "Tehdään mitä on päätetty"

Ryhdy sanoista tekoihin: suunnittele ja läpivie uudistuksia, joilla toimintaperiaatteet toteutuvat ja tavoitteet saavutetaan. Olennaista on, ettei vastuullisuustyö jää erilliseksi oheistoiminnaksi vaan se on kytketty kaikkeen muuhun toimintaan.

4. "Seurataan ja raportoidaan"

Seurantaan varten verkosto määrittelee tärkeimmille tavoitteilleen mittarit.

Mittarit voivat liittyä esim. asiakastyytyväisyyden kehittymiseen, yhteistyöpartnereiden tyytyväisyyteen, verkostokumppaneiden tyytyväisyyteen, työ- tai matkustusturvallisuuteen, taloudellisiin tunnuslukuihin jne.

5. "Jatkuvaa parantamista"

Vastuullisen verkoston toiminta muuttuu ajan myötä ja heijastaa verkoston kulloistakin kehitysvaihetta ja toimintaympäristöä. Tärkeää on huomioida sidosryhmien odotusten ja hyvien käytäntöjen kehittyminen.

ASIAKKAAT (esim. opiskelijat tai yhteistyökumppanit Suomessa tai maailmalla)			
Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Verkoston toimenpiteet
Tuotteet ja palvelut	Vastuullinen toimitusketju	Selvitä toimittajalta tai palvelujen tuottajalta mistä tuotteet tulevat (tai mitä te itse tarjoatte yhteistyökumppaneille) Kerro esim. asiakkaille, mistä tuotteet tai palvelut ovat peräisin tai miten ne on tuotettu	
	Tuote-/palveluturvallisuus	Varmista, ettei tuote/palvelu sisällä kiellettyjä aineita/seikkoja. Tarjoa kuluttajalle tietoa, mikäli tuote/palvelu sisältää erityistä huolta aiheuttavia seikkoja	
	Tarjoa asiakkaalle vastuullisia tuotteita	Ota valikoimaan vastuullisesti tuotettuja tuotteita/palveluita ja anna niille hyvä näkyvyys.	
	Vastuulliset pakkaukset ja tuotemerkinnät	Suosi vähän pakattuja tuotteita Suosi kierrätysmateriaalista valmistettuja pakkauksia ja tuotteita Varmista että tuotemerkinnät ovat selkeät ja paikkansapitävät (ei esim. out of date)	
	Laadun hallinta	Luo asiakaspalvelujärjestelmä / palautekanava	
Mainonta ja markkinointi	Eettinen markkinointi	Varmista, että mainos on tunnistettavissa mainokseksi Noudata tasa-arvoa ja monimuotoisuutta edistävää mainontaa	
Turvallisuus	Parantaa turvallisuutta	Selvitä turvallisuuteen liittyviä vaaroja Järjestä huolelliset valmennukset Seuraa turvallisuusriskejä ja ehkäise ne Seuraa tapaturmia ja läheltä piti tilanteita	
Esteettömyys ja syrjimättömyys	Esteettömyys	Varmista, että digitaaliset palvelut ovat esteettömät (huom. esim. sokeat, selkeä kieli) Tee yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa	
	Syrjimättömyys	Nollatoleranssi kaikelle syrjinnälle (mm. sukupuoli, ikä, alkuperä, uskonto, vakaumus, terveydentila, vammaisuus)	

VERKOSTOPARTNERIT/HENKILÖSTÖ			
Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Verkoston toimenpiteet
Oikeudenmukaisuus	Hyvien käytäntöjen noudattaminen	Hyvä, läpinäkyvä ja oikeudenmukainen johtaminen/työskentely Tunne ja noudata työehtosopimusta ja lakeja	
Tasapuolinen kohtelu ja syrjinnän kieltö	Syrjinnän estäminen	Kaikkien samanlainen kohtelu samanlaisissa tilanteissa Nollatoleranssi kaikkea syrjintää kohtaan	
	Tasa-arvo suunnitelma	Laadi tasa-arvosuunnitelma ja tavoitteet (eettiset periaatteet, esim. kaikkien kunnioittaminen ja arvostaminen, tasapuolinen kohtelu jne)	
	Tasa-arvoinen ja läpinäkyvä rekrytointiprosessi	Julkaise rekrytointikriteerit Noudata syrjimättömyyttä rekrytoinnissa	
	Monimuotoisuus	Näe monimuotoisuus mahdollisuutena	
Häirintä ja kiusaaminen	Luo yhteiset pelisäännöt	Luo pelisäännöt ja toimintaohje häirinnän ja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi	
	Seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen estäminen	Nollatoleranssi seksuaalista häirintää ja kiusaamista kohtaan	
Terveys ja turvallisuus	Paranna turvallisuutta	Selvitä turvallisuuteen liittyviä vaaroja Valmenna uudet partnerit Järjestä huolelliset valmennukset Seuraa turvallisuusriskejä ja ehkäise ne Seuraa tapaturmia ja läheltä piti tilanteita	
Oppiminen ja kehittyminen	Perehdyttäminen	Perehdytä uudet toimijat ja pidempään poissa olleet työkäytänteisiin ja -välineisiin Jatkuva perehdyttäminen	
	Tekninen koulutus	Järjestä koulutusta uusien menetelmien ja työkalujen käytöstä Järjestä turvallisuus- ja hätätilannekoulutuksia	
	Työn-/tehtäväkierto	Tarjoa halukkaille työkierto/ jaa tehtäviä	

YHTEISKUNTA			
Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Verkoston toimenpiteet
Eettisyys	Eettisten ohjeiden laatiminen ja verkoston toimijoiden ja opiskelijoiden sitouttaminen niihin	Laatkaa verkostolle eettiset toimintaohjeet Kouluta ja sitouta opiskelijat ja verkostopartnerit toimimaan eettisten toimintaohjeiden mukaisesti	
Ihmisoikeudet	Kaikille samat oikeudet Lisää verkostotoimijoiden ja opiskelijoiden osaamista ihmisoikeuskysymyksissä	Ole tietoinen ihmisoikeuksiin liittyvistä ohjeistuksista ja toimi niiden mukaisesti Kouluta asiantuntijat ja opiskelijat ihmisoikeuskysymyksiin.	
Lapsi- ja pakkotyövoima	Lapsi- ja pakkotyövoiman käytön poistaminen	Tunne tuotantoketjut ja kieltäydy käyttämästä lapsi- ja tai pakkotyövoimalla tuotettuja tuotteita/palveluita	
Paikallinen tuotanto	Lisää paikallishankintojen määrä, lyhennä kuljetusmatkoja Paikallisuuden lisääminen käytettävissä palveluissa	Ota paikallisten tuottajien tuotteita käyttöön Käytä paikallisia palveluntarjoajia (esim. hotellit ja ravintolat)	
Fair Trade	Varmista, että palkat menevät niille, jotka ovat tehneet työn	Valitkaa Fair Trade tuotteita ja palveluita	
Lahjoitukset, sponsorointi, hyväntekeväisyyskampanjat	Tue paikallisia ja valtakunnallisia yhteisöjä kotimaassa ja ulkomailla	Osallistukaa erilaisiin valtakunnallisiin hyväntekeväisyyskampanjoihin (esim. nälkäpäivä, Roosa Nauha, SPR viikko) Valitkaa mahdollisesti lahjoituksen saajat ja sponsoroivat yhteisöt siten, että toiminnalla on jokin yhteys teihin	

TALOUS			
Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Verkoston toimenpiteet
Hyvä hallinnointi ja vastuullinen liiketoiminta	Luo periaatteet toiminnalle	Miettikää verkostonne periaatteet ja kirjatkaa ne ylös Sitouttakaa kaikki partnerit toimimaan periaatteiden mukaisesti Suunnitelmallinen työskentely (esim. vuosikello) Suunnitelkaa kokoukset ja matkat käytännöllisesti ja taloudellisesti (kaikki partnerit huomioiden) Miettikää miten voidaan tehdä yhteistyötä muiden verkostojen kanssa Miettikää teettekö päällekkäistä tai turhaa työtä	
Korruptio ja lahjonta	Ehkäise lahjontaa	Määrittele, mikä on verkoston näkökulmasta lahjontaan Nollatoleranssi kaikkeen lahjontaan	
Raportointi	Raportoi yhteiskuntavastuusta	Laadi verkostolle yhteiskuntavastuuraportti	

YMPÄRISTÖ			
Teema	Tavoite	Toimenpiteet	Verkoston toimenpiteet
Energia	Pienennä energian kulutusta	opasta ja motivoi opiskelijat ja henkilökunta energian tehokkaaseen käyttöön	
Vesi	Vähennä vedenkulutusta	opasta ja motivoi opiskelijat ja henkilökunta veden käytön vähentämiseen	
Jätteet	Vähennä jätteiden syntymistä	opasta ja motivoi opiskelijat ja henkilökunta jätteiden vähentämiseen	
Kuljetus ja matkustus	Pienennä opiskelijoiden ja asiantuntijoiden matkoista aiheutuvia ympäristövaikutuksia	suosi junan käyttöä valitse aina suoran lentoreitin matkusta mielellään huippusesongin ulkopuolella suosi ympäristömerkittyjä ravintoloita ja majoitusta Pyri jättämään suurin osa matkalla käytetyistä varoista paikallisten hyväksi Kunnioita paikallista Älä unohda ekologisuutta – kierrätä, harrasta hyötyliikuntaa, säästä energiaa ja vettä, minimoi jätteet Varmista, että matkamuistot on tuotettu eettisesti Kohtele eläimiä inhimillisesti- vältä eläinrääkkäystä	

		Noudata luonnonsuojeluun, paikallisen kulttuurin suojeluun ja rauhan ylläpitoon liittyviä sääntöjä Hiilijalan jäljen kompensoiminen	
Materiaalit	Vähennä muovikassien kulutusta Lisää uusiomateriaalien käyttöä Käytä kemikaaleja turvallisesti		
Biodiversiteetti	Luonnon monimuotoisuuden suojelu	opasta opiskelijoita ja henkilökuntaa, että villieläinten tai maksavien eläinten kanssa ei oteta valokuvia opasta opiskelijoita ja henkilökuntaa, etteivät osta tuotteita/matkamuistoja, jotka koostuvat uhanalaisista lajikkeista tai jotka ovat epäeettisesti tuotettuja	